

Список використаних джерел:

1. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України [Закон України]: № 2163-VIII від 5 жовтня 2017 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text>.

2. Державна служба спеціального захисту зв'язку та захисту інформації [державні сайти України]. URL: <https://cip.gov.ua/ua>.

3. Ievsieieva O., Kovalova D., Ievsieiev A. Organization of e-document management as a component of cloud technologies in strengthening the information segment of economic security. Science and technology: problems, prospects and innovations. Proceedings of the 5th International scientific and practical conference. CPN Publishing Group. Osaka, Japan. February 16-18, 2023.

ЕКОНОМІЧНІ ВИКЛИКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

ПАКУЛІНА Алевтина Анатоліївна,

канд. екон. наук, доцент,

СОКОЛОВ Владислав Андрійович,

здобувач вищої освіти

Харківський національний університет

міського господарства імені О. М. Бекетова

Умови воєнного стану не тільки тестують стійкість суспільства, але й створюють суттєві економічні виклики для суб'єктів господарювання. Цей період несе в собі низку унікальних проблем та загроз, які вимагають креативного та стратегічного підходу для подолання. Давайте поглибимося у світ економічних викликів в умовах воєнного стану:

- зменшення інвестицій та фінансова нестабільність. Воєнний стан призводить до невизначеності, що робить інвесторів обережними. Зменшення інвестицій та коливання фінансового стану стають серйозним викликом для підприємств. Розвиток креативних методів залучення капіталу та фінансова стратегія стають ключовими факторами для виживання.

- необхідність адаптації ланцюгів постачання та виробничих процесів. Умови воєнного стану породжують перешкоди у ланцюгах постачання та виробничих процесах. Суперечності та перерви у транспорті можуть призвести до затримок та втрат. Підприємства повинні пристосовувати свої виробничі процеси та знаходити альтернативні шляхи забезпечення ресурсами [1].

- зміни в попиті та споживчій психології. Воєнний стан супроводжується не тільки економічною, але й психологічною нестабільністю. Попит та споживча активність зменшуються через стресову обстановку. Ділові суб'єкти повинні адаптувати свої стратегії маркетингу та пристосовувати продуктові пропозиції до змін споживчої поведінки.

- правові та податкові зміни. Умови воєнного стану часто ведуть до змін в правовому та податковому середовищі. Суб'єкти господарювання повинні

бути готовими до нових обов'язків та змін у податковій політиці, які можуть впливати на їхню прибутковість та стратегії розвитку.

- ризик та реагування на фінансовий тиск. Суб'єкти господарювання повинні бути готові до ризику та ефективно реагувати на фінансовий тиск. Визначення альтернативних джерел фінансування, розробка резервних планів та пошук можливостей кошт-оптимізації стають невід'ємною частиною стратегії.

- інновації та диференціація продуктів. В умовах воєнного стану, де конкуренція та ризики високі, інновації та диференціація продуктів можуть стати ключем до виживання. Розробка нових продуктів, які відповідають потребам ринку, та унікальних стратегій маркетингу можуть принести конкурентну перевагу.

- співпраця та взаємодія з громадою. Умови воєнного стану вимагають від підприємств більшої відповідальності перед громадою. Співпраця з місцевими органами та надання підтримки важливі для зміцнення відносин і створення позитивного іміджу. Підприємства можуть ініціювати соціальні проекти, спрямовані на підтримку місцевого населення, а також взаємодіяти з неприбутковими організаціями для реалізації спільних ініціатив.

- збереження талантів та залучення кваліфікованого персоналу. Умови воєнного стану можуть призвести до міграції робочої сили та втрати кваліфікованих кадрів. Підприємства повинні створювати умови для збереження талантів, надавати можливості для професійного росту та створювати привабливі умови праці.

- інформаційна безпека та кіберзахист. В умовах воєнного стану зростає ризик кібератак та інших загроз інформаційній безпеці. Підприємства повинні активно інвестувати в кіберзахист, зміцнювати свої мережі та розвивати плани дії в разі кіберзагроз.

Умови воєнного стану безумовно є випробуванням для стійкості суспільства, а також створюють значні економічні виклики для суб'єктів господарювання. Цей період характеризується не лише фінансовою нестабільністю, але й комплексом унікальних проблем та загроз. Відповідь на ці виклики вимагає креативного та стратегічного підходу, щоб ефективно подолати складні умови.

Зменшення інвестицій, фінансова нестабільність, адаптація ланцюгів постачання, зміни в попиті та споживчій психології, правові та податкові зміни – це лише деякі з основних викликів, які підприємства повинні подолати. Розробка креативних стратегій залучення капіталу, адаптація виробничих процесів, інновації в продуктах та співпраця з громадою стають ключовими елементами успішного функціонування у воєнний період.

Важливою частиною стратегії воєнного часу є гнучкість та готовність до ризику. Підприємства повинні швидко реагувати на фінансовий тиск, забезпечуючи альтернативні джерела фінансування та розробляючи резервні плани.

Враховуючи ці виклики, важливою є також збереження талантів та інвестування в інформаційну безпеку. Сприяння професійному росту та захист

від кіберзагроз стають критичними елементами для забезпечення стабільності та успішної діяльності.

Загалом, відповідь на економічні виклики в умовах воєнного стану потребує від підприємств не лише реакції на теперішні проблеми, але й розвитку стратегій, що дозволять їм стати більш конкурентоспроможними та стійкими у невизначеному майбутньому.

Список використаних джерел:

1. Гулик Т.В., Найдовська А.О., Забігай В.В. Складові системи адаптації маркетингової стратегії. Економіка та суспільство. 2021. № 33. – file:///C:/Users/User/Downloads/864-Текст%20статті-829-1-10-20211215.pdf

ОПТИМІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА ТА ГРАНТОВА ПІДТРИМКА БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

ПАРХОМЕНКО Вікторія Вікторівна,

канд. екон. наук, доцент,

МОТУЗКА Олена Миколаївна,

канд. екон. наук, доцент

Національна академія статистики,

обліку та аудиту

З початком війни український бізнес опинився в надскладних умовах. За підсумками 2022 року показник падіння національної економіки України склав 30,4% [1]. Альтернативою підтримки бізнесу стало залучення грантових ресурсів та реалізація грантових програм. Грант – це безкоштовна позика, яку не потрібно повертати, якщо виконані певні умови. Грант - це не лише гроші, грант може бути і обладнання, негрошова допомога, консалтингові послуги тощо. Така підтримка надається як урядом, так і міжнародними фондами.

Станом на 01.10.2023 року діють наступні програми підтримки українського бізнесу:

- мікрогранти для створення власного бізнесу;
- гранти для розвитку переробного підприємства;
- державне фінансування закладки саду;
- кошти для розвитку тепличного господарства;
- грант на реалізацію стартапу, у тому числі в сфері ІТ;
- грант для ветеранів та членів їхніх сімей [2].

Мікрогранти для створення власного бізнесу. Програма «Грант на власну справу» стартувала 1 липня 2022 року. За цією програмою можна отримати мікрогрант на відкриття чи розвиток бізнесу від 50 до 250 тисяч гривень. Грантові кошти можна використати на придбання або оренду обладнання, придбання сировини і матеріалів, оренду приміщень, оплату